

INLEIDING

Leven in deze tijd

Dat we in een dynamische tijd leven is een open deur. Overal doen zich ingrijpende veranderingen voor, die nauw met elkaar samenhangen. Het is een complex gebeuren waarin telkens de menselijke gebrokenheid naar voren komt. In klein verband en bij ieder mens afzonderlijk stapelen de problemen zich op. Op wereldschaal worden ze zichtbaar en voelbaar in soms afschuwelijke conflicten, lijden en verdriet. De schuld daarvan leggen we vaak bij anderen. En al onze pogingen om deze moeilijkheden op te lossen hebben slechts gedeeltelijk effect.

Alle grote godsdiensten beloven bevrijding uit deze ellende. In het christendom gaat het om de navolging van Christus. Makkelijk gezegd, maar ingrijpend naar betekenis en gevolgen. Het gaat om bekering, zelfverloochening, liefde en dienstbaarheid. Sinds eeuwen heeft de kerk deze weg naar verlossing verkondigd. Velen kennen haar richtingwijzers. Maar helaas heeft deze weg (nog) niet de gewenste bevrijding gebracht.

Ik vind de situatie behoorlijk alarmerend. De maatschappij wordt steeds gekker, terwijl de kerken rustig verder hobbelen en niet doorhebben dat ze naar de afgrond rijden, althans in Nederland. Gelovigen verschillen in vrijwel niets meer van gewone burgers. Het zijn kerkelijke consumenten geworden.

Verbeter de wereld

In de achterliggende tijd heeft er een verschuiving plaatsgehad van een 'bloeiende kerk' naar een 'kerk in verval'. In het begin van die periode was ik priester en heb dat proces dus van dichtbij meegemaakt. Het eerste hoofdstuk vertelt over deze geschiedenis. Vervolgens geef ik aandacht aan de achterliggende oorzaken en kom na een korte analyse met enkele nieuwe inzichten.

Vooreerst: God is niet buiten en boven ons, en woorden van buitenaf werken niet. De belangrijkste ontdekking die ik heb gedaan is: *we kennen de weg wel, maar zijn haar nauwelijks gegaan*. We kennen de waarheden van buiten, maar hebben nagelaten met onszelf aan de slag te gaan. Door allerlei barrières in ons persoonlijk leven zijn we blijven steken in goede intenties. De woorden hebben geen vruchtbare grond gevonden, waardoor de honderdvoudige vrucht is uitgebleven.

Hoe zouden we dan vanuit ons beperkte zicht, ons eigenbelang en persoonlijk onvermogen, de wereld kunnen verbeteren? Indachtig de uitspraak van ETTY HILLESUM: *'Er valt niets in de buitenwereld te verbeteren, wat we niet eerst in onszelf hebben verbeterd.'* Werken vanuit eigen onvolkomenheid vergroot vaak alleen de chaos. Of ik dat nu doe als privé-persoon of dat het gebeurt vanuit een organisatie.

Waar gaat dit boek over?

Over de relatie tussen God, mens en samenleving. Over vragen als: wie en wat ben ik eigenlijk, hoe ontdek ik God-in-mij? En bovenal: waar en hoe leer ik dat?

Mensen die vastlopen in hun leven gaan naar een psychotherapeut. Maar dat het zover komt, bewijst dat die steun er eigenlijk al vóór die tijd had moeten zijn. We hebben bijna allemaal baat bij begeleiding en coaching. De samenleving wordt steeds ingewikkelder. Bovendien zijn we in grote mate verantwoordelijk voor wat we onszelf en elkaar aandoen, en hoe we met de wereld omgaan. In dit opzicht zullen kerk en samenleving meer moeten gaan samenwerken.

Ik zal ruim aandacht geven aan het feit dat we in de loop der eeuwen de mystieke onderstroom binnen de kerk hebben verwaarloosd. Wie weet wat spiritualiteit en mystiek eigenlijk inhouden? Dat is de voornaamste reden van bloedarmoede in de kerken. We zitten in ons hoofd, niet in de ervaring of bewustwording, niet op het niveau van 'zijn'. Er bestaan genoeg boeken over spiritualiteit, maar er zijn nauwelijks mogelijkheden voor systematische vorming in die richting. Ik zal toelichten dat het lichaam daarbij een sleutelpositie vervult, en dat de mens tot hoogste bloei kan komen als hij/zij volledig menswordt.

Zeven jaar geleden publiceerde ik mijn boek: *'Kiezen voor spiritualiteit'*. Wat nu voor u ligt is het gerijpte vervolg, met meer onderbouwing en een andere opzet. Ik pleit voor meer geestelijke verdieping en maatschappelijk engagement. Daartoe hoop ik leergroepen van de grond te krijgen, die bedoeld zijn voor persoonlijke en spirituele ontwikkeling. Boeken of kennis daarover blijven ontoereikend, als er geen sprake is van praktijkscholing en langdurige oefening.

Voor verbetering van wereld of mens, zullen wij altijd bij onszelf moeten beginnen. En vernieuwing van de kerk heeft al helemaal geen kans van slagen, als we niet *éerst zelf veranderen*. Iedereen gaat erop vooruit als hij beter met zijn leven en persoonlijke problemen leert omgaan en door kan groeien naar volledig mensworden.

Concreet

Ik doe het voorstel om leergroepen te vormen voor *'Persoonsontwikkeling'* van jongeren, en voor *'Persoonsontwikkeling en Spiritualiteit'* voor ouderen. Dat plan vraagt om deskundige trainers. Het liefst op initiatief van de kerken en met hun steun, als aanbod voor iedereen, gelovig of niet. Tenslotte doe ik suggesties over een nieuwe vormgeving van de prediking, en het begeleiden van kerkgroepen als bijdragen aan kerkvernieuwing.

Voor wie is dit boek bestemd?

Dit boek is bestemd voor iedereen, kerkblijvers of nestvlieders. Ik beveel het vooral aan bij pastores, predikanten, theologiestudenten en kerkelijke beleidsmakers. Maar ook bij psychotherapeuten, spirituelen en zinzoekers.

Omschrijving van twee begrippen die ik hanteer.

Kerk: *Alle mensen die Jezus willen navolgen.*

Zelf behoor ik tot de katholieke kerk. Vermoedelijk is alles wat ik vertel herkenbaar en toepasbaar voor elke andere kerk of geloofsgemeenschap. Ik kijk vooral naar Nederland.

Spiritualiteit: *Leven in verbondenheid met God.*

Mijn boek heeft niets te maken met New Age. Ook al gebruik ik moderne psychologische en oosterse inzichten. Als gelovige onderzoek ik alles en bewaar het goede.

Ik wil de kerk niet beschadigen, maar slechts beter laten functioneren. Mijn analyses en accenten zullen af en toe ongenueanceerd overkomen. Dat neem ik op de koop toe. Te veel nuances zullen het boek twee keer zo dik maken. Waar nodig reken ik op uw eigen relativiseringsvermogen.

Ik heb geprobeerd zo eenvoudig mogelijk te schrijven, maar de materie blijft ingewikkeld. Sommigen zullen het moeilijk vinden. Neem er de tijd voor, om de tekst te laten doordringen. Voor de leesbaarheid, geef ik aan het eind van elk hoofdstuk een samenvatting en achterin staat een samenvatting van het hele boek. Is een paragraaf te moeilijk? sla hem dan over en lees gewoon verder.

Ik wens u veel leesplezier.

Pijnacker, 2021

Frans Tettero